

Fudzsivara no Rjókei vakái

„Tavaszi kezdete” témában költötte.

A régens és főminiszter

Még Josinonak¹
hegyét is pára lepi.
Régi városba,
hol hó és hírnév hullik,²
megérkezett a tavasz!

(Új „Régi és új dalok gyűjteménye”, Tavaszi dalok első kötete, 1.)

A Költészeti Hivatal dalversenyén³ költötte „Rejtett szerelem” témában.

A régens és főminiszter

Nanivai halász!
Vajh milyen végzet folytán
korhadsz el végleg?
Nem sodor össze a sors

---

¹ 吉野. A mai Nara prefektúrában található hegyes vidék (ld. a képen). A IX–XIII. században elsősorban téli versekben szerepel hóval borított, magányos helyként. A VII. században császári villa volt itt, a harmadik sorban olvasható „régi város” erre utal. Rjókei továbbá a híres X. századi költő, Mibu no Tadamine alábbi vakáját (*Kimaradt dalok gyűjteménye*, Tavaszi dalok, 1.) idézi:

Eljött a tavasz –
a naptár is ezt mondja.
Lám, Josinonak
hegyét is ezért lepi
könnyű pára ma reggel?

(Károlyi Orsolya fordítása)

² Az eredeti szövegben többértelmű kifejezésen alapuló retorika található. A „furu” szó ‘hullik’ (降る) jelentéssel a hóra, ‘régis’ (古る) jelentéssel a régi városra, a josinói császári villára vonatkozik.

³ A Költészeti Hivatal (Vakadokoro, 和歌所) a XIII. század eleji irodalmi élet irányítója, Gotoba visszavonult császár (Gotoba in, 後鳥羽院) által 1201-ben az Új „Régi és új dalok gyűjteménye” összeállításának céljából felállított intézmény. Az itt említett költői versenyt 1201 nyolcadik hónapjában rendezték.

vízi útjelzők között.⁴

(*Új „Régi és új dalok gyűjteménye”, Szerelmes dalok első kötete, 1077.)*

Amikor a Bal Felőli Palotaőrség felső rangú parancsnoka volt, a házában rendezett száz verses dalversenyen költötte „Rejtett szerelem” témában. A régens és főminiszter

Ki ne hulljatok

első zápor cseppjei

felhős bérceken!

Még ha alatt a lombok

színe meg is változik.⁵

(*Új „Régi és új dalok gyűjteménye”, Szerelmes dalok második kötete, 1087.)*

Fittler Áron fordításai

---

⁴ Naniva (難波) a mai Ószaka-öböl. A vers többértelmű kifejezések sorával ír le egy Naniva-öbölbeli tájat és fejezi ki a rejtett szerelem miatti gyötrődés érzését egyszerre. A nanivai halász a lírai én, a 'sors', 'végzet' jelentésű „eni” (縁) szó magában foglalja az 'öbölben' (e ni, 江に) kifejezést. A negyedik sor eredeti változatában megtalálható a 'hullám' (波) és a 'mert nincs' (無み) jelentéseket magában foglaló „nami” szó, amely a második sor „e ni” kifejezésével együtt szemantikailag kapcsolódik Nanivához. Az ötödik sorban olvasható vízi útjelző oszlopok (miocukusi, 湫標) a Naniva-öböl jellegzetességei, a szó azonos alakú a 'kiteszi a lelkét', 'feláldozza magát' jelentésű „mi o cukuszu” (身を尽くす) kifejezés egyik alakjával, és ugyancsak Nanivához kapcsolódik szemantikailag. A harmadik sor „elkorhad” szava a vízi útjelzőkhöz kapcsolódik, és egyben vonatkozik a lírai énrre is, aki a hosszas gyötrődésben már-már megsemmisül.

⁵ A természeti képek mögött a rejtett szerelem motívumai húzódnak meg. Az „első zápor cseppjei” a szerelem érzését, a felhők által eltakart bércek a lírai én szerelmét titkoló szívét jelentik, a záportól alatt elszíneződő lombok pedig a lírai én titkon ejtett véres könnyeitől megfestődő ruháját szimbolizálják. Rjókei továbbá Ki no Curajuki *Régi és új dalok gyűjteményében* szereplő következő vakáját idézi:

Fehér harmat is,
zápor is oly sűrűn hull:
Csurgó-hegyen a
legalsó levelekig,
lám, mily színes lett a táj!

(*Őszi dalok második kötete, 260.)*

Josino hegyei

Fudzsivara no Rjókei (藤原良経)

1169–1206

A Fudzsivarák magas rangú Kudzsó (九条) ágából származik, apja, Kudzsó Kanezane (九条兼実) kora jelentős politikai vezetője volt. 1202-ben Rjókei is régenssé (sessó, 摂政), majd 1204-ben főminiszterré (dadzsódaidszin, 太政大臣) nevezték ki. A XII–XIII. század fordulójának egyik legjelentősebb vaka-költője volt, az 1190-es években ő irányította az irodalmi életet. Több jelentős költői versenyt és más hasonló költészeti rendezvényt szervezett, amelyek alkalmat nyújtottak a kor verselőinek és vaka-kritikusainak az új lírai hang kifejlesztésére és a vaka-költészet kifejezésrendszerének gazdagítására. Ez a tevékenység az 1192-ben ugyancsak Rjókei által rendezett monumentális *Hatszáz fordulós költői versenyen* (*Roppjakuban utaavasze*, 六百番歌合) csúcsonyult ki. A Gotoba visszavonult császár által 1201-ben felállított Költészeti Hivatal egyik vezéregyénisége lett, központi szerepet vállalt a nyolcadik császári rendeletre összeállított vaka-antológia, az *Új „Régi és új dalok gyűjteménye”* összeállításában, amelynek ő írta japán nyelvű előszavát, és amelyet az ő – jelen válogatásban is szereplő – „*Még Josinonak...*” kezdetű vakája nyit. Az antológia végleges elkészültét azonban fiatalon bekövetkezett hirtelen halála miatt nem érthette

meg. Több mint 300 költeménye került be császári vaka-antológiákba.

* Megjelent: ÚjNautilus

<http://ujnautilus.info/fudzsivara-no-rjokei-vakai>